

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА

Практичні рекомендації

ЗАПОРІЖЖЯ

2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

АЛГОРИТМ СТВОРЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА

Практичні рекомендації

ЗАПОРІЖЖЯ

2026

УДК 016:006
A45

Алгоритм створення бібліографічного покажчика: практичні рекомендації / ТДАТУ; наукова бібліотека. Запоріжжя: ТДАТУ, 2026. 23 с.

Видання створено на основі досвіду роботи бібліографів-практиків та теоретичних напрацювань науковців. Мета видання – сприяти підвищенню кваліфікації бібліографів-упорядників, допомогти покращити якісні характеристики створюваних бібліографічних посібників.

Від укладача

Сьогодні, незважаючи на стрімкий розвиток нових інформаційних технологій, створення різноманітних баз даних, які виконують провідну роль в інформаційному задоволенні потреб користувачів, бібліографічні показники не втратили своєї актуальності і залишаються важливим засобом інформування. Адже саме бібліографічні показники дають змогу повноцінно задовольняти інформаційні запити інформації з конкретної теми, представляючи її комплексно, узагальнено й систематизовано.

Бібліографічний показник — це впорядкований список книжок, статей та інших публікацій, який допомагає швидко знайти потрібну літературу за певною темою, автором чи періодом. Його головна мета — орієнтувати читача у величезному потоці інформації. Він містить значну кількість бібліографічних записів, має складну структуру і науково-довідковий апарат. Основними його видами є тематичні, персональні (біобібліографічні) та галузеві посібники.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології надають нові можливості зі створення тематичних, галузевих бібліографічних показників в електронній формі, залучення до бібліографічних записів гіперпосилань на повні тексти документів в електронних бібліотеках, репозитаріях та інформаційних електронних базах даних, додавання до бібліографічного опису документа цифрового ідентифікатора об'єкта (DOI). Показник в електронній формі не змінює сутності та функційного призначення, а відрізняється лише формою, фізичним носієм і режимом доступу до ресурсу (онлайн, локально).

Дані рекомендації це узагальнений досвід бібліографів-практиків. Мета видання — сприяти підвищенню кваліфікації бібліографів-упорядників, допомогти покращити якісні характеристики створюваних бібліографічних посібників.

У пропонованому виданні розглянуто найважливіші процеси підготовки бібліографічних видань, які є спільними для різних типів, видів, жанрів бібліографічних показників.

Доповненням до теоретичної частини є додатки, в котрих наведено приклади, що ілюструють відповідні етапи підготовки бібліографічних показників. Перелік праць, які було використано при підготовці, вміщено в кінці видання.

Пропоновані у виданні рекомендації не претендують на вичерпність і не вимагають абсолютного слідування. Їх застосування в кожному конкретному випадку вимагає творчого підходу. Адже варто пам'ятати, що упорядкування бібліографічного показника – процес творчий, який залежить не тільки від типу, виду, жанру майбутнього видання, специфіки літератури, що бібліографується, а й багато в чому від індивідуальних особливостей особистості бібліографа.

ЗМІСТ

1. Від укладача.....	4
2. Загальна методика створення бібліографічного покажчика.....	6
3. Загальна методика створення персонального науково-бібліографічного покажчика або біобібліографістика.....	13
4. Література	16
5. Додаток 1	17
6. Додаток 2	17
7. Додаток 3	20

Загальна методика створення бібліографічного покажчика

Створення бібліографічного покажчика складається з наступних етапів: підготовчого, основного і заключного.

Підготовчий етап складання бібліографічного покажчика включає в себе вибір і вивчення теми, розробку плану-макету, виявлення документів за темою посібника.

- **Вибір і вивчення теми.** Надзвичайно важливим є вибір теми покажчика. Вона визначається з урахуванням сучасного стану певної галузі науки, перспектив її розвитку, завдань. Тема вивчається в різних аспектах: з точки зору новизни, актуальності, соціальної спрямованості, інтересу користувачів, забезпечення джерел, відповідності профілю і можливостям бібліотеки. Вдалий вибір теми багато в чому визначає подальшу ефективність використання видання.
- **Розробка плану-макету.** Це основний документ, який визначає напрямок подальшої роботи над бібліографічним посібником. Наскільки детально буде складений план-макет, настільки успішним буде створений бібліографічний покажчик.

План-макет включає:

- ✓ Заголовок бібліографічного покажчика;
- ✓ Обґрунтування теми;
- ✓ Цільове і читацьке призначення посібника (для студентів, для науковців, для спеціалістів різних галузей знань та виробництва, на допомогу загальній та професійній освіті, самоосвіті, популяризації знань, для бібліотекарів тощо);
- ✓ Принципи відбору джерел: тематичні, хронологічні (виходячи із середніх строків старіння інформації, це повинна бути література останніх років видання), мовні чи територіальні;
- ✓ Характеристика основних джерел, види видань (книги, брошури, статті із періодичних, продовжуваних видань, із збірок та ін.);
- ✓ Структура бібліографічного запису (визначення особливостей бібліографічного опису за правилами, встановленими із врахуванням чинних нормативних документів і методичних розробок, передбачення обов'язкових скорочень слів і словосполучень згідно з вимогами і нормами національних стандартів, це буде тільки бібліографічний опис чи повинна бути анотація);
- ✓ Структура посібника (спосіб групування матеріалів: алфавітний, хронологічний, систематичний або тематичний) і дати перелік, якщо не всіх, то головних розділів і підрозділів;

- ✓ Склад довідкового апарату посібника – передмова чи вступ, зміст, додаткові покажчики.

Що старанніше розроблено на перших етапах роботи інструктивно-методичну документацію, яка враховує специфіку майбутнього бібліографічного покажчика, то більше можливостей уникнути в процесі подальшої діяльності дублювання і невиправданих затрат часу, контролювати дотримання термінів проходження роботи за наміченим графіком, забезпечити високий науковий і професійний рівень видання.

Доцільно залучати до роботи над покажчиком в якості консультанта науковців, якщо тема покажчика відповідає їх науковим інтересам.

Основний етап - етап бібліографування. Він є найскладнішим у підготовці бібліографічного покажчика. Цей етап передбачає застосування всіх методів бібліографування: бібліографічного виявлення, відбору, бібліографічної характеристики, групування та розташування записів усередині.

- **Бібліографічне виявлення** – це встановлення документів як об’єктів бібліографування з метою їх подальшої бібліографічної обробки. Тут ви вирішуєте, куди будете звертатись в пошуках джерел: до яких картотек та каталогів, до книжкового фонду, до електронних ресурсів і т. д.

Основний етап умовно можна розділити на два етапи – аналітичний і синтетичний.

- **Аналітичний етап.** Ціль цього етапу підготувати бібліографічні записи про джерела у відповідності із зазначеною в плані-макеті структурою і методичними вимогами покажчика.

При підготовці бібліографічного покажчика за допомогою комп’ютера відразу формується електронний робочий варіант рукопису, який структурують згідно зі схемою, поданою в плані-макеті. Обов’язково виставляється нумерація, яка буде автоматично корегуватись, коли ви додаєте або видаляєте запис.

Наскрізна нумерація бібліографічних описів всіх документів обов’язкова в будь-якому покажчику!

Аналітичний етап передбачає роботу з кожним документом. На етапі бібліографічного відбору передбачається всебічне ознайомлення з документами: осмислення провідної думки автора, основної та супровідної теми твору, його

логічної структури, соціальної, наукової, культурної цінності, типологічних і стилістичних особливостей, цільового і читацького призначення, якості поліграфічного оформлення, відповідності темі бібліографічного покажчика. Продумані й чітко встановлені критерії відбору дають змогу значною мірою скоротити процент відсіву в майбутньому.

Бібліографічний відбір документів проводиться в два етапи.

Первинний (попередній) відбір здійснює укладач під час перегляду джерел. Попередній відбір супроводжується безпосереднім (*de visu*) переглядом документів (з максимальною повнотою), щоб остаточно вирішити, чи потрібно їх включити до покажчика. Хоча вважається, що документи, детально охарактеризовані в надійних бібліографічних джерелах, не підлягають перегляду, варто все-таки перевіряти всю інформацію, щоб не дублювати помилок, зроблених раніше іншими авторами. Літературу, не переглянуту *de visu*, позначають умовним значком (наприклад астериском).

Вторинний (остаточний) відбір здійснюється після систематизації всього зібраного матеріалу. На цьому етапі можливий додатковий бібліографічний пошук, щоб заповнити прогалини в деяких розділах покажчика або замінити окремі документи.

Інформування читачів про зміст, значення і особливості кожного видання досягається методом бібліографічної характеристики.

Бібліографічна характеристика – це складання бібліографічних записів на підставі бібліографічного аналізу (вивчення) документів (їх форми та змісту). Розрізняють такі способи бібліографічної характеристики:

- бібліографічний опис;
- анотація;
- реферат

З них обов'язковим для існування бібліографічної інформації у документальній формі є бібліографічний опис. Усі інші способи застосовуються при відповідному призначенні бібліографічного покажчика.

Бібліографічний опис – обов'язковий і найважливіший елемент бібліографічного покажчика – містить основні фактичні відомості про твори друку. **Бібліографічний опис** – це сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів. Ці дані подають за певними правилами для ідентифікації документа та його загальної характеристики.

Характеристика документа міститься в елементах бібліографічного опису: прізвище автора, назва, місце і рік видання; відомості про його форму, жанр; інформація про те, чи є документ перекладом з іншого видання; які установи залучено

до його підготовки, дані про обсяг, особливості поліграфічного оформлення тощо. Кожний із названих елементів бібліографічного запису відрізняється від іншого за формою, змістом, призначенням. Водночас тільки в повному обсязі, не повторюючи, а доповнюючи один одного, вони можуть дати завершену бібліографічну характеристику документа.

Нормативні документи, які регламентують складання бібліографічного опису, входять до **Системи стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи (Додаток 1)**.

Далі йде **анотація** у вигляді примітки після бібліографічного опису документа. Як правило, в науково-бібліографічних покажчиках анотація носить довідковий характер. Вона уточнює нечіткий заголовок документа і повідомляє в стислій формі відомості про особливості документа, які відсутні в бібліографічному описі, розкриває не досить інформативний заголовок документа.

Синтетичний етап. На цьому етапі ви узагальнюєте свою роботу. Перевіряєте структуру, групування – дивитесь, можливо деякі розділи мають малу наповненість, можливо, щось треба прибрати або доповнити, а щось об'єднати. Перевіряєте ще раз логічну структуру покажчика.

Бібліографічне групування – це об'єднання бібліографічних записів у групи за заздалегідь визначеними ознаками для упорядкування певної множини цих записів, щоб полегшити користування ними. Бібліографічні записи об'єднують у групи за розділами, підрозділами, рубриками та підрубриками бібліографічного покажчика, перелік яких відображається в його «Змісті».

Розташування бібліографічних записів усередині рубрики розглядають не як окремий метод, а як елемент бібліографічного групування. Способи розташування бібліографічних записів усередині найдрібнішої рубрики можуть бути змістові, формальні та змішані (формально-змістові).

Змістові способи розташування бібліографічних записів усередині рубрики можуть бути такі:

- *за ступенем значення документа* (серед документів однієї тематики виділяють найважливіші для вивчення теми);
- *за ступенем доступності документа* (від простого до складного), передбачає досконале знання бібліографом проблеми, тематики посібника;
- *за ступенем узагальнення матеріалу* (від загального до часткового): спочатку визначають документи, що висвітлюють тему загалом, а потім – присвячені певним аспектам чи напрямам теми.

Формальні способи передбачають *алфавітне* (за алфавітом прізвищ авторів та назв документів) та *хронологічне* (за датами видання документів у прямій чи зворотній хронології) розташування бібліографічних записів.

До змішаних (формально-змістових) способів належить:

- *розташування всередині персональної рубрики*, якщо вона не поділена на підрозділи. Тут спочатку подають видання певного автора, а потім – літературу про нього.
- *розташування всередині рубрик, де спочатку вміщують найважливіші документи*, а потім – усі інші за алфавітом авторів або у хронологічній послідовності.

Розташування бібліографічних записів всередині рубрик йде спочатку україномовне, а потім на мовах оригіналу.

Заключний етап підготовки бібліографічного покажчика включає в себе:

- **складання довідково-пошукового апарату покажчика**
- **редагування**
- **оформлення бібліографічного покажчика**

Складання довідково-пошукового апарату покажчика

Усі елементи довідково-пошукового апарату в сукупності, і кожний із них окремо, мають сприяти як найповнішому розкриттю змісту облікованих у бібліографічному покажчику документів, допомогти розкрити цільове і читацьке призначення видання, посилити його довідкові можливості. До довідково-пошукового апарату належать:

- ✓ зміст;
- ✓ вступ або передмова;
- ✓ класифікаційна схема;
- ✓ система посилань;
- ✓ список використаних джерел інформації;
- ✓ список скорочень та умовних позначень;
- ✓ допоміжні покажчики.

Зміст – це перелік назв розділів (рубрик) основного тексту, довідково-пошукового апарату й інших матеріалів, укладений у тій послідовності, в якій їх наведено в бібліографічному покажчику, з визначенням місця розташування. Зміст є обов’язковим елементом довідково-пошукового апарату бібліографічного покажчика. Рішення щодо розміщення змісту на початку чи в кінці покажчика приймається укладачами кожного конкретного бібліографічного видання.

Зміст є обов'язковим елементом довідково-пошукового апарату бібліографічного покажчика.

Вступ або передмова є обов'язковим елементом довідково-пошукового апарату та містить відомості про завдання і характер видання, його цільове та читацьке призначення, принципи відбору документів (хронологічні, територіальні, мовні межі, види видань тощо), характеристику анотацій, спосіб групування бібліографічних записів, структуру довідково-пошукового апарату, особливості побудови допоміжних покажчиків, можливості їх практичного застосування. Зміст передмови повторює основні положення плану-макету бібліографічного покажчика з урахуванням змін, які було здійснено безпосередньо в процесі бібліографування. Форма і стиль передмови можуть бути довільними, але зміст повинен вирізнятися максимальною конкретністю, термінологічною чіткістю і точністю викладу, тому що саме при читанні передмови формується перше уявлення щодо призначення і характеру відображеного у покажчику матеріалу.

Допоміжні покажчики до бібліографічного покажчика відображають різні аспекти бібліографічних відомостей, представлених в основному тексті видання, із посиланнями до від повідних бібліографічних записів. Вони є обов'язковим елементом довідково пошукового апарату. Допоміжні покажчики повинні виконувати роль своєрідних путівників по основному тексту, містити інформацію, зосереджену в різних частинах і розділах покажчика, тому розташування матеріалу в допоміжних покажчиках мусить відрізнятися від принципу розташування основного тексту. Потребу в конкретному виді допоміжного покажчика визначає укладач залежно від тематики, завдань та функціонального призначення бібліографічного покажчика. Найбільш поширені допоміжні покажчики:

- ✓ **Іменний покажчик**, рубрики якого подано у вигляді алфавітного переліку прізвищ авторів та персоналій, що описуються або згадуються в тексті видання чи в бібліографічних записах. Специфіка іменного покажчика полягає в тому, що його рубрики являють собою перелік тільки власних імен. Зазвичай іменний покажчик поділяють на дві частини: українською мовою (кирилицею) та іноземними мовами (латиною). Якщо в тексті покажчика ім'я однієї й тієї самої особи зустрічається і в українській і в іноземній транскрипції, то в допоміжному іменному покажчику це ім'я подається в українському написанні, а через косу лінію / латиницею.
- ✓ **Покажчик найменувань колективів**, що містить перелік найменувань колективів, навчальних закладів, державних, науково-

освітніх установ, видавничих та інших організацій, згаданих у бібліографічному покажчику;

✓ **Покажчик періодичних видань** інформує про всі періодичні видання, згадані у покажчику;

✓ **Географічний покажчик**, рубрики якого містять перелік географічних об'єктів і топонімів, що зустрічаються в тексті видання, доповнені поясненнями щодо роду об'єкта (річка, місто, водосховище тощо);

Редагування бібліографічного покажчика є важливим творчим процесом у підготовці та випуску покажчика і забезпечує високий науковий рівень видання, його точну відповідність цільовому і читацькому призначенню, надійність як джерела бібліографічної інформації. Процес редагування включає наукове, бібліографічне і літературне редагування. Під науковим редагуванням треба розуміти забезпечення наукового рівня посібника, упорядкування його змісту згідно з вимогами тої чи іншої галузі науки; під бібліографічним – редагування посібника відповідно до вимог існуючої нормативної і методичної документації до цього виду інформації; під літературним – в основному стилістичне редагування текстових частин посібника (передмови, вступної статті, анотацій).

Якщо до створення науково-бібліографічного покажчика ви залучили наукового консультанта, то доречно буде, щоб наукове редагування зробив саме він.

Оформлення бібліографічного покажчика завершує роботу над документом. У будь-якого документа є обкладинка, титульний лист і зворот титульного листа.

Титульний лист містить наступну інформацію:

- ✓ Назва профільного міністерства, назва установи, назва підрозділу, який підготувала покажчик;
- ✓ Заголовок покажчика
- ✓ Вид видання та його хронологічні рамки;
- ✓ Місце;
- ✓ Рік видання.

Зворот титульного листа містить наступну інформацію:

- ✓ Індекс бібліографічної класифікації – УДК;
- ✓ Авторський знак;
- ✓ Кількість джерел в покажчику;

- ✓ Бібліографічний опис покажчика
- ✓ Коротка анотація.

Обкладинка повторює інформацію титульного листа, але ще й передбачає художнє оформлення. Це можуть бути різноманітні ілюстровані матеріали, колажі, фотокопії обкладинок наукових видань тощо. Яскрава виразна обкладинка прикрашає покажчик і приваблює користувачів. Але елементи зовнішнього оформлення повинні розкривати основний зміст покажчика.

Загальна методика створення персонального науково-бібліографічного покажчика або біобібліографістика

Персональна бібліографія – вид традиційної та електронної бібліографії, яка ставить за мету забезпечення інтелектуального доступу до документів, які відносяться до однієї особи (персони).

Персональний покажчик, як різновид науково-бібліографічних покажчиків, об'єднує в собі бібліографічну інформацію про публікації окремої персоналії, документи і біографічні данні про нього. Основна ціль – упорядкувати інформацію бібліографічного характеру і послідовно прослідкувати історію розвитку наукової діяльності дослідника. Персональні бібліографічні покажчики створюються також з метою рекламування діяльності науковців, формуванню іміджу установи, в якій вони працюють.

Методика складання біобібліографічного покажчика наступна:

- ✓ Вибір персоналії;
- ✓ Визначення структури покажчика;
- ✓ Відбір і групування матеріалів;
- ✓ Бібліографічне редагування;
- ✓ Створення довідково апарату;
- ✓ Заключне оформлення бібліографічного покажчика.

- **Вибір персоналії.** Зазвичай персональні бібліографічні покажчики створюються до ювілейних дат науковців. Бібліографи складають перспективний п'ятирічний план ювілярів з числа професорсько-викладацького складу університету, які займаються науковою, педагогічною та соціальною діяльністю. Потім в план поточного року вносяться персоналії, яким буде присвячений біобібліографічний покажчик.

- **Визначення структури покажчика.** Біобібліографічний покажчик має наступну структуру:
- ✓ Передмова або Вступ (коротка інформація про присвятника та структуру покажчика);
 - ✓ Короткий біографічний нарис або основні дати життя та наукової діяльності (інформація про наукову, педагогічну та суспільну діяльність);
 - ✓ Авторський профіль дослідника у вітчизняних та міжнародних наукометричних базах: Україна Наукова, Google Scholar, Scopus, WOS (з обов'язковим посиланням на веб-сторінку);
 - ✓ Хронологічний перелік основних праць науковця (розділ формується від перших видань до дати закінчення відбору);
 - ✓ Статті, які проіндексовані в міжнародних наукометричних базах Scopus, WOS (*обов'язково вказати DOI!*);
 - ✓ Патенти (авторські свідоцтва, патенти);
 - ✓ Рецензії;
 - ✓ Наукова школа вченого (дисертації, які були захищені учнями школи під керівництвом ювіляра)
 - ✓ Література про ювіляра (енциклопедії, словники, статті в періодичних виданнях, ІНТЕРНЕТ-ресурси);
 - ✓ Допоміжні покажчики (іменний покажчик співавторів).
- **Відбір і групування матеріалів.** При створенні персонального бібліографічного покажчика повинні бути задіяні всі інформаційні ресурси наукової бібліотеки: традиційні каталоги і картотеки, каталог публікацій професорсько-викладацького складу, фонд бібліотеки, електронні інформаційні бази даних, репозитарій, бази даних державних бібліотек, бібліотек наукових установ та закладів освіти, міжнародні наукометричні бази даних. Праці діяча, якому присвячений персональний покажчик, формуються від перших видань до дати закінчення відбору. Вони представляються в хронологічному порядку року видання. Розташування в середині року в алфавітному порядку авторів та назв; спочатку йдуть україномовні статті, далі статті на мові оригіналу. Якщо науковець має багато авторських свідоцтва і патентів, то їх теж можна представити в хронологічному порядку. Статті в інших розділах формуються в алфавітному порядку авторів та назв.
- **Бібліографічне редагування** здійснюється за діючими державними стандартами, що входять до **Системи стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи.**
- **Створення довідково апарату.** Довідковий апарат включає в себе:

- ✓ **Передмова або Вступ.** Це коротка інформація про присвятника та структуру покажчика;
- ✓ **Допоміжні покажчики.** Іменний покажчик співавторів є обов'язковим елементом довідкового апарату біобібліографічного покажчика.
- ✓ **Зміст** є обов'язковим елементом довідково-пошукового апарату бібліографічного покажчика.

➤ **Заключне оформлення бібліографічного покажчика.**

Обкладинка включає в себе:

- ✓ Назву профільного міністерства, назву установи, назву підрозділу, який підготував покажчик;
- ✓ Заголовок покажчика: науковий ступінь, посада, прізвище, ім'я, по батькові ювіляра;
- ✓ Вид видання та його хронологічні рамки, інформація про перевидання і доповнення покажчика;
- ✓ Місце видання;
- ✓ Рік;
- ✓ Якщо покажчик виходить в серії, то на обкладинці треба вказати назву серії.

Титульний лист повторює інформацію з обкладинки в тій же послідовності, окрім назви серії.

Зворот титульного листа містить наступну інформацію:

- ✓ Індекс бібліографічної класифікації – УДК;
- ✓ Авторський знак;
- ✓ Назва серії
- ✓ Кількість джерел в покажчику;
- ✓ Бібліографічний опис покажчика
- ✓ Коротка анотація.

Покажчик презентується на сайті університету. Один друкований екземпляр, в якості дарунка, вручається ювіляру. Електронна версія покажчика вноситься до репозитарію.

ЛІТЕРАТУРА

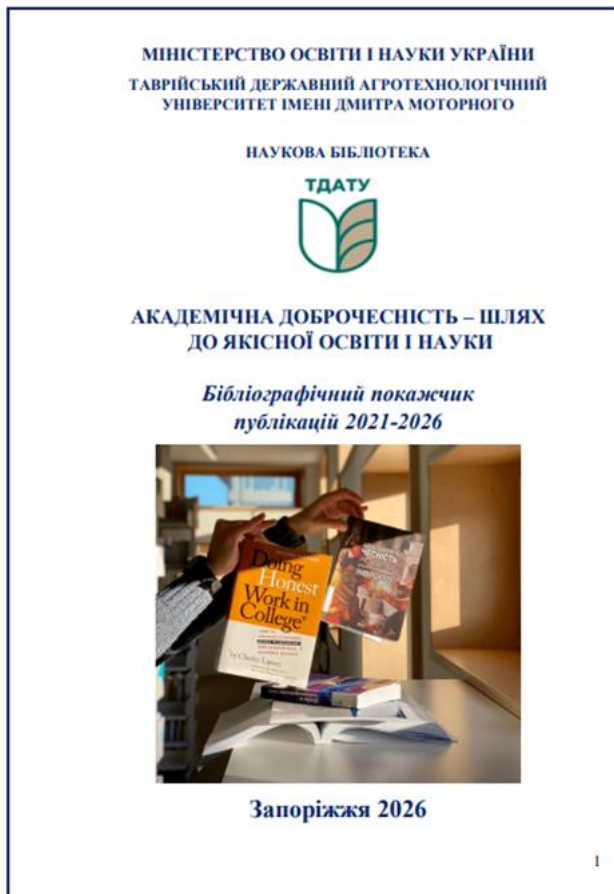
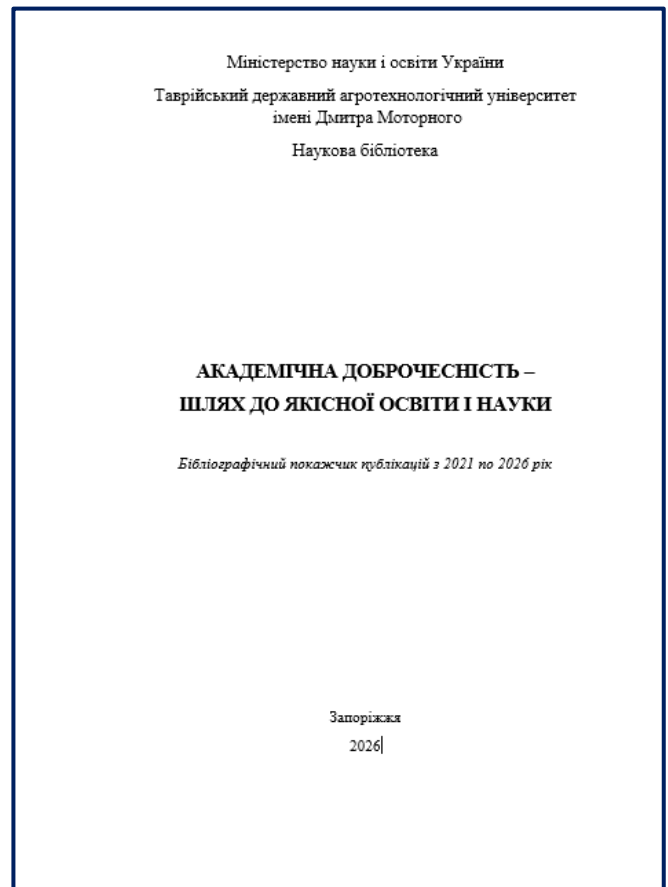
1. Добко Т. Бібліографічний покажчик у системі довідково-бібліографічної діяльності: історія та сучасність // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2016. Вип. 44. С. 499–513.
2. Женченко М. Загальна і спеціальна бібліографія. Київ : Жнець, 2011. 255 с.
3. Складання бібліографічних посібників / уклад. О. Галганова ; Національна парламентська бібліотека України. Київ, 2015. 80 с.
4. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства. 3-тє вид., випр. та допов. Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2011. 231 с.
5. Швецова-Водка Г. М. Загальне бібліографознавство. Бібліографічні ресурси України : навч. посіб. для студентів спеціальності 029 «Інформ., бібл. та арх. справа» / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Київ: Кондор, 2017. 219 с.

Додаток 1

Стандарти з інформації, бібліографії, бібліотечної та видавничої справи: державні стандарти. – [Чинні на 15 січня 2026 року]. – Режим доступу: <https://library.knu.ua/wp-content/uploads/2026/01/standarty-2026.pdf>.

Стандарти з бібліотечної справи і суміжних галузей. – [Чинні станом на 01.01.2026]. – Режим доступу: https://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er%2D0005204.pdf.

Додаток 2

Академічна доброчесність – шлях до якісної освіти і науки : бібліографічний покажчик публікацій 2021-2026 років / ТДАТУ, наукова бібліотека; уклад. О. М. Білоцька, Н. Г. Ломейко. Запоріжжя, 2026. 22 с.

Метою даного бібліографічного покажчика є систематизація сучасних джерел з питань академічної доброчесності.

До покажчика включені нормативно-правові документи, наукові праці, навчально-методичні матеріали, які висвітлюють теоретичні та практичні аспекти академічної доброчесності, питання запобігання порушенням та формування культури чесності в освітньому середовищі.

Бібліографічний покажчик призначений для широкого кола користувачів: студентів, аспірантів, викладачів, науковців і працівників освітньої сфери.

ЗМІСТ

1. НОРМАТИВНО-ПРОВА БАЗА	5
2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	6
3. КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ТА ЦИТУВАННЯ	11
4. ВИДИ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ	12
5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ	14
6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ШІ	15
7. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ТДАТУ	19

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: внесок науковців ТДАТУ в їх реалізацію

Бібліографічний покажчик публікацій

Частина I

ЗАПОРІЖЖЯ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДМИТРА МОТОРНОГО
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ:

внесок науковців ТДАТУ в їх реалізацію

Бібліографічний покажчик публікацій
Частина II

ЗАПОРІЖЖЯ 2025

У вересні 2015 року на Саміті ООН зі сталого розвитку у Нью-Йорку було прийнято Цілі сталого розвитку 2030 — ключові напрямки розвитку країн та світу загалом, які складаються із 17 Глобальних цілей та 169 завдань. Вони спрямовані на подолання бідності, нерівності та кліматичних змін.

Як результат цієї роботи, у 2017 році було видано Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», якій було адаптовано 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку. У 2020 році було прийнято Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та підготовлено Добровільний звіт з їх досягнення Цілей сталого розвитку.

Цілі сталого розвитку, які ще називають Глобальними цілями, — це загальний заклик до дій, спрямованих на те, щоб покінчити з бідністю, захистити планету і забезпечити мир і процвітання для всіх людей у світі. 17 Цілей Сталого розвитку:

Ціль 1. Подолання бідності

Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства

Ціль 3. Міцне здоров'я, благополуччя

Ціль 4. Якісна освіта

Ціль 5. Гендерна рівність

Ціль 6. Чиста вода і належні санітарні умови

Ціль 7. Доступна і чиста енергія

Ціль 8. Гідна праця і економічне зростання

Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура

Ціль 10. Скорочення нерівності

Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад

Ціль 12. Відповідальне споживання і виробництво

3

Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату

Ціль 14. Збереження морських ресурсів

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем

Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути

Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку.

Усі 17 цілей взаємопов'язані, тобто успіх в одній впливає на успіх інших і не можуть досягатись кожна окремо. Боротьба з загрозою зміни клімату впливає на те, як ми управляємо своїми крихкими природними ресурсами, досягнення гендерної рівності чи покращення здоров'я допомагає викоринити бідність, а сприяння миру та інклюзивному суспільству зменшить нерівність та сприятиме процвітання економіки. Це найбільший шанс, який у нас є для покращення життя майбутніх поколінь.

Показчик «Цілі сталого розвитку: внесок науковців ТДАТУ у їх реалізацію» представляє публікації дослідників ТДАТУ, які пропонують можливі шляхи рішення ЦСР. Показник сформований на основі публікацій науковців у базі даних SCOPUS і складається з двох частин: перша включає публікації по Цілям сталого розвитку від 1 до 10; друга, відповідно, від 11 до 17 Цілей.

Показник сформований в англійському алфавіті авторів і назв. Якщо авторів-дослідників ТДАТУ кілька, опис робиться на першого автора. Бібліографічний опис здійснено за міжнародним стилем оформлення наукових публікацій – APA.

Обов'язковим елементом бібліографічного опису є наявність цифрового ідентифікатора DOI.

Хронологічні рамки представлених джерел 2016 – 2025 роки.

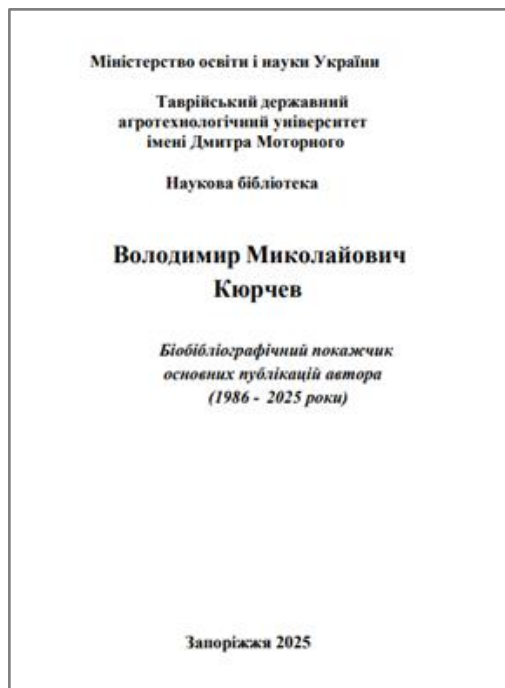
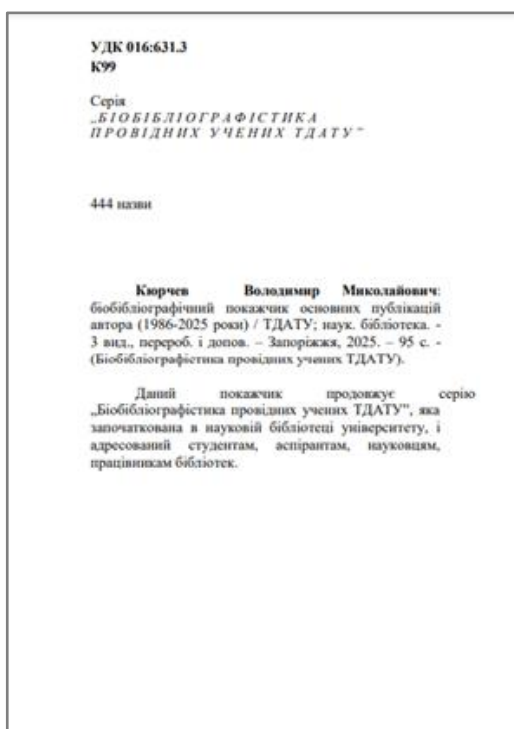
В кінці кожної частини є іменний українсько-англійський показник авторів-дослідників ТДАТУ

ІМЕННИЙ УКРАЇНО-АНГЛІЙСЬКИЙ ПОКАЖИК АВТОРІВ-ДОСЛІДНИКІВ ТДАТУ

1. Агєєва І. В. / Ahieieva, I.	46, 208, 211, 212;
2. Антонова Г. В. / Antonova, H.	7;
3. Болтянська Л. О. / Boltianska, L.	152, 154, 201, 213;
4. Болтянський Б. В. / Boltianskyi, B.	152;
5. Бондар І. / Bondar, I.	144;
6. Васильченко О. / Vasylenko, O.	272;
7. Вершков О. О. / Vershkov, O. O.	96;
8. Вовк О. Ю. / Vovk, O.	147, 148;
9. Волох А. М. / Volokh, A. M.	45, 149, 150;
10. Волошина А. А. / Voloshina, A.	136, 137, 233-236;
11. Вороніна Ю. / Voronina, Y.	146, 264, 266;
12. В'юнук О. В. / Viunyk, O.	144;
13. Галько С. В. / Halko, S.	8, 10, 89-103, 147, 148, 155;
14. Герасько Т. / Herasko, T.	1, 9, 156-158, 180;
15. Гешева Г. / Hesheva, H.	47;
16. Голуб Н. О. / Holub, N. O.	11, 12, 104-110;
17. Горбова Н. / Horbova, N.	146, 159, 214, 264;
18. Гулевський В. Б. / Hulevskyi, V.	139, 215, 219;
19. Гуцол Т. / Hutsol, T.	13, 14, 15, 48, 123, 145, 153, 160-162, 216-220, 274;
20. Демко В. С. / Demko, V.	198, 223, 251, 256;
21. Дяденчук А. Ф. / Dyadenchuk, A.	86-88, 100, 115, 221;
22. Єременко Д. В. / Yeremenko, D.	198, 257, 259, 269, 286;
23. Єременко Л. В. / Yeremenko, L.	83;
24. Єфіменко Л. / Yefimenko, L.	268;
25. Журавель Д. П. / Zhuravel, D.	120, 139, 144, 152, 153;
26. Завадських Г. М. / Zavadskykh, H.	209, 210, 270, 292;
27. Зайцева Н. В. / Zaitseva, N.	73, 74, 76, 77, 79, 80, 248;
28. Землянська А. / Zemlianskyi, A.	68, 70;
29. Зінов'єва О. Г. / Zinovieva, O.	53;

48

Додаток 3

Особистість. Професіонал.

23 червня 2025 року Володимир Михайловичу виповнилося 70 років.

Все життя вченого, організатора, професіонала освітньої справи пов'язано з Університетом: студент МІМСГ, викладач, завідувач кафедри, проректор, директор НДІ. Кожна сходинка дозволила отримати великий професійний і життєвий досвід.

У 2006 році Володимир Кюрчев очолив свою Alma mater і став сьомим ректором вищого навчального закладу. П'ятнадцять років ректорства, три каденції напруженої і відповідальної роботи. Зроблено за цей час дуже багато для рідної Alma mater. Це були роки розвитку і вдосконалення всіх ланок ТДАТУ.

Наукова діяльність Володимира Кюрчева розпочалась в часи роботи асистентом кафедри «Експлуатація машинно-тракторного парку», він був вихованцем наукової школи д.т.н., професора Володимира Дідюра, відомого вченого у галузі технічної гідродинаміки. Результати наукових досліджень молодого вченого Володимира Кюрчева стали матеріалом для кандидатської дисертації «Ресурсозбереження при діагностуванні щільних ущільнень гідророзподільників сільсько-господарської техніки», яку Володимир Михайлович захистив у 1989 році у Харківському державному інституті механізації та електрифікації сільського господарства – ХІМЕСТ.

У 2002 році разом з д.т.н., професором, членом-кореспондентом НААН України Володимиром Надикто у ТДАТУ заснували наукову школу з проблем машинновикористання в землеробстві. Фундаментальні і

Основні дати життя і діяльності

23 червня 1955 р. - народився в с. Андрівка Бердянського району Запорізької області.

1962-1972 рр. - навчання в середній школі.

1973-1975 рр. - служба в збройних силах Радянської армії.

1976-1981 рр. - студент Мелітопольського інституту механізації сільського господарства.

1981 р. - захистив з відзнакою диплом інженера-механіка.

1981-1986 р. - секретар комітету комсомолу МІМСГ.

1981 р. - асистент кафедри «Експлуатація машинно-тракторного парку».

1986-1991 рр. - голова профспілкового комітету МІМСГ.

1989 р. - у Харківському інституті механізації та електрифікації сільського господарства (ХІМЕСТ) захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю «Експлуатація, відновлення та ремонт сільськогосподарської техніки» на тему: «Ресурсозбереження при діагностуванні щільних ущільнень гідророзподільників сільськогосподарської техніки».

1991-2000 рр. - проректор з економічних питань.

1991-2006 рр. - завідувач кафедри «Експлуатація машинно-тракторного парку»

1993 р. - присуджено вчене звання доцента.

1999 р. - отримав другу вищу освіту за фахом «Економіка підприємства» в Таврійській державній агротехнічній академії.

2000-2006 рр. - проректор з наукової роботи та директор Науково-дослідного інституту механізації землеробства півдня України ТДАТА.

Від укладача

Бібліобіографічний покажчик «Кюрчев Володимир Михайлович» виходить у серії «Бібліобіографістика провідних вчених ТДАТУ» до 70-річного ювілею вченого. З матеріалів цього видання, читач дізнається про здобутки у науково-дослідній та науково-педагогічній діяльності доктора технічних наук, професора, члена - кореспондента НААН України, радника ректора Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Даний бібліобіографічний покажчик охоплює період авторських публікацій з 1986 до 2025 (травень) року включно. При підготовці видання було використано репозитарій ТДАТУ, традиційні каталоги і картотеки, Каталог публікацій професорсько-викладацького складу ТДАТУ, базу даних «PPS» електронного каталогу наукової бібліотеки, Інтернет-ресурси.

Покажчик складається з семи розділів. Для зручності користування, покажчик побудовано за хронологічним принципом. У хронологічних межах матеріал розташований у загальному алфавіті авторів та назв; видання іноземними мовами в кінці відповідного року.

У кінці є іменний покажчик співавторів Володимира Михайловича Кюрчева.

Бібліографування здійснювалось мовою оригіналу. Бібліобіографічний опис відповідає ДСТУ ГОСТ 7.1-2006 «Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления». Опис матеріалів проводиться за правилами сучасного українського правопису. Відбір матеріалу закінчено у травні 2025 року.

Розділ 1: «Друковані праці та статті» включає бібліобіографічний опис праць за різні роки, що дає змогу презентувати багатогранний науковий шлях Володимира Михайловича, його вагомий науковий доробок: монографії, підручники, навчально-методичні посібники, програми, методичні рекомендації, статті у періодичних виданнях і наукових збірниках, матеріали наукових конференцій.

Розділ 2: «Статті, які проіндексовані в наукометричних базах SCOPUS та WEB OF SCIENCE» - це авторитетність, надійність та розширення горизонтів в міжнародній співпраці автора.

Розділ 3: «Звіти з НДР» відображає бібліобіографічний опис звітів з науково-дослідної роботи під керівництвом В. М. Кюрчева.

Розділ 4: «Патенти». Володимир Михайлович Кюрчев є автор понад 150 патентів України на винаходи в галузі сільськогосподарського машинобудування.

Розділ 5: «Наукова школа «Проблеми машинновикористання в землеробстві» відображає бібліобіографічний опис дисертацій, які були захищені під науковим керівництвом В. М. Кюрчева.

Розділ 6: «Звіти ректора університету» - інформаційно-аналітичні матеріали за підсумками навчального року.

Розділ 7: «Література про життя та діяльність» - друковані джерела та Інтернет-ресурси про діяльність ювілара.

Даний покажчик продовжує серію «Бібліобіографістика провідних вчених ТДАТУ», яка започаткована в науковій бібліотеці університету в 2004 році і адресованій науковцям, аспірантам, студентам, працівникам бібліотек і усім зацікавленим.

ЗМІСТ

1. Хронологічний перелік основних публікацій	13
2. Статті, які проіндексовані в науко метричних базах SCOPUS та WEB OF SCIENCE	48
3. Звіти з НДР	53
4. Патенти	57
5. Наукова школа «Проблеми машино-використання в землеробстві». Дисертації, захищені під науковим керівництвом д. т. н., професора В. М. Кюрчева	81
6. Звіти ректора університету	82
7. Література про життя та діяльність	84
8. Іменний покажчик співавторів Кюрчева В. М.	89

12

ІМЕННИЙ ПОКАЖНИК СПІВАВТОРІВ КЮРЧЕВА В. М.

1.	Абдулла С. Л.	48;
2.	Адамчук В. В. / Adamchuk V. V.	110, 116, 126, 127, 128, 133, 134, 137, 146, 153, 173, 182-185, 190, 191, 195, 201, 202, 272-286, 290-294, 302, 310, 381, 383, 396;
3.	Андріанов О. А.	158, 159, 160, 161, 165, 178, 305, 325-328, 330, 337, 357, 359-361, 263, 264, 366, 368-370, 378-380, 388, 397;
4.	Аносов В.	115;
5.	Артёмов М.	64;
6.	Аюбов А. М.	35, 47, 50, 51, 76, 144, 267, 268;
7.	Бага І. В.	262;
8.	Бакарджян О. П.	19;
9.	Безуглий М. Д.	83, 94;
10.	Бережницький О. В.	151, 158, 159, 160, 161, 166, 170, 171, 174, 175, 177, 305, 325-328, 330, 337, 357, 359-361, 263, 264, 366, 368-370, 378-380, 382, 387, 388, 391, 394, 395, 397;
11.	Бережницький С. О.	305;
12.	Бовкул О. М.	303;
13.	Болтинська Н. І.	162;
14.	Болтинський Б. В.	98;
15.	Болтинський В. М.	19, 24, 31;
16.	Бондар А. М.	256;
17.	Борохов І. В.	262, 371;
18.	Булгаков В. М. / Bulgakov V. M.	83, 92, 94, 95, 110, 116, 118, 123, 126-128, 133, 134, 136-139,

89

Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

Наукова бібліотека

Доктор технічних наук, професор,
член-кореспондент НААН України

**ВОЛОДИМИР ТРОХИМОВИЧ
НАДИКТО**

Бібліографічний покажчик основних
публікацій автора
з 1982 по 2020 роки

До 65-річчя з дня народження

МЕЛІТОПОЛЬ
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Бібліографістика вчених ТДАУ

Доктор технічних наук
професор, член-кореспондент
НААН України

Заслужений діяч науки і техніки
України

**НАДИКТО
ВОЛОДИМИР ТРОХИМОВИЧ**

Бібліографічний покажчик
публікацій (2020-2025)

До 70-річчя з дня народження

Запоріжжя 2025

